

Litultovice

Kraj: Moravskoslezský

Správní obvod: Opava

Nadmořská výška: 314 m n. m.

Počet obyvatel: 926

Adresa URL: www.litultovice.cz

Okres: Opava

GPS souřadnice: 49.903874N, 17.751423E

První pís. zmínka: 1289 (735 let)

PSČ: 747 55

Historie obce Litultovice

Litultovice mají jméno od svého zakladatele Litulta (Lutulta, Litolta).

Nejstarší zachovanou památku na Litultovice máme v seznamu biskupských manů v okolí Opavy z doby 1289-1325, v němž mají jméno německé, ačkoliv seznam je psán latinsky.

Litultovice s okolím byly manským statkem olomouckého biskupství a tvořily moravskou enklávu ve Slezsku, udělovanou v léno jako mužské manství v pokolení sestupném. Dědictví se proto přiznávalo pouze v případě žijícího mužského potomka, syna. Poněvadž tato podmínka nebyla vždy splnitelná, vystřídal se v držení léna více než deset rodů.

Držitelem tohoto manství byl v letech 1281-1325 Henrik de Oppal (Boček z Opole) a jeho bratři. Zakladatelem Litultovic nebyl, protože kdyby tomu tak bylo, jmenovaly by se po něm. V kterém roce je nabyt a jak dlouho je držel, nevíme. Jeho jméno se nám ztrácí, tak jako Litultovice samy.

Teprve roku 1368 se setkáváme opět s Litultovicemi, za držitele rytíře Vavříka z Lutholtowitz (1368-89). V těch letech dominoval vesnici hrádek, opevněný pravděpodobně dřevěnými palisádami a příkopem od strany severní a valy ze strany jižní, které byly znatelné ještě začátkem 20. století.

Roku 1412 držel dědinu lénem Zikmund z Litultovic, v letech 1432 - 46 Václav Jindřich Kosíř, purkrabí na hradě Vikštejně. Z roku 1446 máme první zmínku o tvrzi (baště), kterou dal postavit bezpochyby Kosíř a to na obranu vesnice v nebezpečné válečné době a spíše proti vpádu loupeživých rytířů, než za své sídlo, neboť jako vikštejnský purkrabí sídlil na hradě Vikštejně. Šlo tehdy o tvrz s ochrannými rohovými věžemi, obehnanou příkopem se soustavou rybníků.

Zmínku o dvoru máme až z roku 1451, kdy Litultovice přejímal Bernart Běrka z Nasilé. V zápise se praví: "ves se dvorem vlastním - „, tj. takovým, který sám vystavěl a nemusel jako držitel dávat z něho biskupovi poplatky, jaké by dávat musel ze statku, na který léno přijal. Bernart Běrka z Nasilé byl osobním komořím krále Vladislava II. Jagellonského a hejtmanem knížectví Opavského. Byl skutečným rytířem-bohatýrem, diplomatem a politikem, slavným válečníkem, jež zasahoval svým vlivem do celostátního dění. Byla to jedna z nejvýraznějších postav v dějinách Litultovic.

Vnuk Bernarta - Jiří Běrka z Nasilé prodal r. 1516 Litultovice Janu Stošovi z Kounic, sezením na Litultovicích, Lhotce a dílu Hertic. Jeho syn Matouš Stoš z Kounic postoupil r. 1558 Litultovice s tvrzí a Lhotku Bedřichu Stošovi z Kounic a ten opět r. 1560 Otíkovi z Kounic, který přijal r. 1565 na toto zboží léno. Toto léno potom spadlo na olomouckého biskupa, který dal r. 1567 Litultovice a Lhotku lénem Bohuslavu z Víckova a Janu Bohuslavu ze Zdědína. Ale už r. 1573 je prodal za 7000 moravských zlatých Otíkovi Stošovi z Kounic, jenž však 3. dubna 1573 tragicky zahynul v rozvodněné Ostravici. Mrtvého strýce převezl do Litultovic synovec, Jan Stoš, sídlící na Paskově. Bez pohřbu ho nechali spočívat ve sklepě téměř půl roku, proto na

podzim pověřil biskup Jiříka Vlka z Konecchlumí a na Slavkově, aby přibral některé další many a zařídili pohřeb.

Magdalena (Otíkova sestra) se však obávala, že po pohřbu vypraveném biskupem spadne na něho dle práva zpět celý statek, a tak pohřbu všemožně bránila, nicméně přesto byl Otík pochován v kostele sv. Ducha v Opavě.

Do zámku se pak nastěhovala dosud svobodná sestra Dorota Stošová, která odmítla sídlo opustit bez ohledu na skutečnost, že se jednalo o odúmrtí, a proto o majetek biskupův.

O získání léna usilovala také sestra Magdalena, s jejímž druhým manželem, Mikulášem Stošem z Kounic, sepsal biskup kupní smlouvu na Litultovice a Deštné. Nenabyla však platnosti.

O získání zboží usiloval navíc synovec Jan Stoš z Kounic. Léno bylo nakonec uděleno Janu Stošovi za 8 500 moravských zlatých.

29. listopadu 1580 převzal tvrz, ves a dvůr v Litultovicích z rukou biskupových Karel Bítovský z Bítova.

Roku 1582 Litultovice úplně, až na tvrz, vyhořely.

Roku 1601 drželi léno synové Karla Bítovského - Václav a Jiří Bítovští z Bítova. Do dob Bítovských spadá založení „nového zámku“, jak svědčí i zachovalý letopočet 1609.

Václav Bítovský prodal r. 1614 léno za 14 000 moravských zlatých Mikulášovi Rohrovi ze Stínavi a jeho manželce Barboře Adlšpachové z Nyklštorfu.

Roku 1618 tu seděl Kašpar Rejbnic z Petrovic. Ten o zdejší statek málem přišel poté, co vstoupil do vojenských služeb Jana Jiřího Hohenzollerna. Když se v lednu 1622 vzdal nedaleko Bílovce, byla mu udělena milost a směl v Litultovicích zůstat.

Roku 1628 je tu doložen Jan Kryštof Orlík, hejtman na Hukvaldech, který se jako katolík vyznamenal za třicetiletí války.

Před r. 1647 dal biskup Litultovice a Lhotku lénem Janu Kryštofovi, Stanislavovi a Mikulášovi, mladším Orlíkům z Laziska.

Po smrti posledního spadlo léno zpět na biskupa, který je udělil sirotkům Görtzům z Steina, ale r. 1704 bylo panství vydraženo.

Za 20 000 zlatých vše získal Jan Arnošt Tetzler, po němž pak dědili synové Jan Fridrich, Josef Ignác a Jiří Antonín, jimž Litultovice připadly v roce 1718. Ti dali přestavět renesanční zámek v barokní sídlo. Interiéry zámeckého objektu přitom dostaly barokní štukovou výzdobu.

Posledním lenním držitelem Litultovic se stal Jan Jáchym Bedřich, svobodný pán z Tetzlernů, který zemřel 25. února 1792.

Po jeho smrti převzal celý dvůr řádnou koupí od olomouckého biskupa Maxmilián Putz z Rolsbergu za 48 000 zlatých.

Maxmilián Putz z Rolsbergu, jenž byl guberniálním radou a okresním hejtmanem v Olomouci, z počátku vládl panství společně se svým bratrem Janem z Rolsbergu, jenž byl kanovníkem, prelátem a kapitolním děkanem v Olomouci. V nepřítomnosti obou držel práva Antonín, rytíř Bojanovský z Knůrov, neboť nový majitel zámek neobýval, poněvadž jeho stav neodpovídal rodinným tradicím. Rolsbergové patřili k českým či moravským rytířským stavům.

Po smrti barona Maxmiliána Putze z Rolsbergu převzal panství baron Josef Putz z Rolsbergu.

9. května 1841 zemřel, a panství přešlo na jeho bratrance Maxmiliána, barona z Rolsbergu.

Za jeho vlády byl v letech 1844 - 1847 v Litultovicích nově postaven kostel sv. Bartoloměje a roku 1849 byl posvěcen.

Obec Litultovice přísluší od roku 1850, kdy byla zrušena patrimoniální správa, ve které správní jednotky představovala panství, k okresu Opava.

Od roku 1875 vlastnil Litultovice Karel Putz z Rolsbergu, který byl poslancem vídeňského říšského sněmu.

10. března 1877 byla povolena a zavedena v Litultovicích četnická expositura.

V roce 1885 byl v Litultovicích založen sbor dobrovolných hasičů a jeho prvním předsedou byl Isidor Lhotský.

V roce 1887 získaly Litultovice právo výročního trhu, staly se tržní obcí a byly neoficiálně považovány za městečko. Tento statut ztratily po roce 1945.

Roku 1892 se začala stavět škola a 14. srpna se světil základní kámen.

Roku 1920 umírá baron Karel z Rolsbergu, a jelikož jeho jediný syn Maxmilián padl v 1. světové válce v Haliči, přebírá správu panství generál Waldstätten, který zde hospodařil až do roku 1945, kdy byl jako německý státní příslušník zatčen.

V roce 1938 byly Litultovice spolu s Opavskem v důsledku mnichovské dohody zabrány hitlerovským Německem. Osvobozeny byly 6. května 1945.

Místní část Litultovic Choltice, založené Antonínem Sedlickým z Choltic roku 1846, byly k Litultovicím připojeny roku 1945. Do té doby patřily k Jezdkovicím.

